

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงพยาบาลชุมชน เป็นสถานบริการสาธารณสุขที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้รักษาภายใน ตั้งแต่ 10 เตียงขึ้นไป จนถึง 150 เตียง เป็นศูนย์บริการทางด้านการรักษาพยาบาล การชันสูตรโรค และการส่งเสริมสุขภาพในระดับอำเภอ หรืออำเภออื่นๆที่ได้รับมอบหมาย และมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณสุขแบบผสมผสาน ในเขตพื้นที่ตั้งรอบโรงพยาบาล ซึ่งครอบคลุมประชากร ประมาณ 10,000 คน เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีนายแพทย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนเป็นหัวหน้างาน (กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวง, 2527; วิศิษฐ์ พิชัยสนิท, 2535: 586) ให้บริการต่อประชาชน โดยทีมงานสุขภาพทุกสาขาวิชาชีพ ในลักษณะองค์รวม ผสมผสานทั้ง Primary Care และ Secondary Care คือมีทั้งในลักษณะของการตั้งรับด้านการรักษาพยาบาล และงานในเชิงรุกด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และการสาธารณสุขมูลฐาน ลักษณะดังกล่าวทำให้บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขในโรงพยาบาล ต้องแสดงบทบาททั้งสองด้านที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาสาธารณสุข นโยบายและความคาดหวัง จากวิชาชีพ ในการร่วมกันพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชน (สำลี ใจดี และ คณะ, 2537: 6) นอกจากนี้ยังมีความรับผิดชอบในการสนับสนุนและนิเทศงานสาธารณสุขอำเภอ สถานีอนามัย และสำนักงานผดุงครรภ์ ในเขตรับผิดชอบทางด้านวิชาการและอื่นๆ จัดดำเนินการตามระบบ รับ-ส่งผู้ป่วยเพื่อตรวจรักษาต่อให้มีประสิทธิภาพ การศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อให้มีการพัฒนาการทาง วิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขและอื่นๆ วางแผน ปฏิบัติงาน และประเมินผล เพื่อให้ โรงพยาบาลชุมชน สามารถดำเนินการต่างๆดังกล่าว โรงพยาบาลชุมชนจึงมีการแบ่งงานภายใน ออกเป็น 5 ฝ่ายกับอีก 5 งาน คือ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายการพยาบาล ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ ฝ่าย สุขาภิบาลและป้องกันโรค ฝ่ายทันตสาธารณสุข และงานที่ไม่ได้รวมอยู่ในฝ่ายใดอีก 5 งาน คือ งาน เวชปฏิบัติทั่วไป งานชันสูตรสาธารณสุข งานเภสัชกรรม งานสังคมสงเคราะห์ และ งานกายภาพ บำบัด (วิศิษฐ์ พิชัยสนิท, 2535: 587-589)

ฝ่ายการพยาบาล เป็นฝ่ายหนึ่งในโรงพยาบาลชุมชน ที่มีหน้าที่จัดบริการพยาบาล ในหน่วยงานย่อยต่างๆ โดยให้บริการครอบคลุมทั้งด้านป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาล

และฟื้นฟูสภาพ ตลอด 24 ชั่วโมง โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกเป็น งานผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุ งานผู้ป่วยใน งานหน่วยจ่ายกลางและซักฟอก งานห้องคลอด งานห้องผ่าตัดและวิสัญญี (กระทรวงสาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2527: 38-39) จะเห็นว่า ฝ่ายการพยาบาล เป็นหน่วยงานที่เป็นหัวใจของการบริการพยาบาล จึงถือเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานนี้มากที่สุด โดยมีหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการดูแลควบคุมและจัดการงานต่างๆในฝ่าย ได้แก่ งานด้านบริหารการพยาบาล การบริการพยาบาล และด้านวิชาการ รวมทั้งการศึกษาวิจัยทางการพยาบาล จะเห็นว่าหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบงานต่างๆมากมาย จะต้องมึวิธีการบริหารจัดการในการปฏิบัติงานต่างๆให้เหมาะสม เพื่อให้งานต่างๆดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งของการบริหารองค์การ จะพบว่า ผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ และสิทธิเหมือนกัน อาจจะมี ความแตกต่างกันทางความสามารถในการบริหารงาน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ความสำเร็จทางการบริหารสามารถเรียนรู้ได้ (สมยศ นาวิการ, 2527: 12) ผู้บริหารทุกคนสามารถเพิ่มผลลัพธ์จากการบริหารงานได้ โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มชั่วโมงทำงานให้มากขึ้น ในฐานะที่เป็นผู้บริหารในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ต้องทำงานอย่างชาญฉลาด ต้องรู้ว่ากระบวนการที่สำคัญในงานมีอะไรบ้าง และสามารถที่จะหาวิธีการแสดงออกที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ในขณะที่ฝ่ายการพยาบาลมีทรัพยากรที่จำกัด ทรัพยากรที่กล่าวถึง ได้แก่ เวลา เงินทุน อุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่จำกัดเหล่านี้เป็นอย่างดีที่สุด เพื่อให้งานบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ

ความสำเร็จทางการบริหาร เป็นผลจากความสอดคล้องระหว่างแบบของพฤติกรรมและข้อกำหนดของงาน แนวทางของการบริหารขึ้นอยู่กับงาน งานที่แตกต่างกันต้องถูกบริหารแตกต่างกัน และบุคคลที่แตกต่างกันต้องถูกบริหารแตกต่างกันด้วย (สมยศ นาวิการ, 2527: 14) การที่ผู้บริหารจะปฏิบัติภาระหน้าที่ของตน ให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การได้นั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยคุณสมบัติและทักษะสำคัญหลายประการ Robert L Katz (1955: 33-42) อ้างถึงใน ไพลิน ผ่องใส, 2531: 124-126) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารควรมีความสามารถในทักษะต่างๆ 3 ด้าน คือ

1. ความรู้ ความสามารถในด้านทฤษฎี หลักการและแนวคิด ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารได้มองเห็นภาพรวมขององค์การของตนว่า แต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร หรือขึ้นอยู่กับซึ่งกันและกันอย่างไรบ้าง การกระทำของส่วนใดส่วนหนึ่งในองค์การ จะมีผลกระทบต่อไปยังส่วนอื่นๆ

ขององค์การอย่างไร นอกจากนี้ยังจะช่วยให้ผู้บริหารได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของตนกับสภาพแวดล้อมภายนอก

2. ความรู้ ความสามารถในการเรื่องคน หมายถึง ความสามารถที่จะชักจูงหรือนำให้คนกระทำในสิ่งที่คุณต้องการ เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ความสามารถในการที่จะทำให้เกิดความร่วมมือ และประสานงานกันเป็นกลุ่ม ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร หรือความเข้าใจไปยังบุคคลอื่นๆ อย่างเหมาะสมและได้ผล ความสามารถในการนี้จะทำให้บุคคลอื่นยอมรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การ

3. ความรู้ ความสามารถในด้านรายละเอียดของงานและเทคนิคต่างๆ หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการ เทคนิคและรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่คุณต้องกระทำ

ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารทั้ง 3 ด้านข้างต้น เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ผู้บริหารทุกระดับ ควรจะมีความสามารถในการทำงาน (Working ability) เป็นสิ่งที่แสดงว่าคุณแต่ละคนสามารถทำงานอะไรได้บ้าง (Thorndike and Hagen, 1961 อ้างถึงใน วนิภา ว่องวัจนะ, 2535: 6) ความรู้ ความสามารถ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการทำงาน บุคคลต้องมีความรู้ ความสามารถ หรือทักษะในการปฏิบัติงานก่อนสิ่งอื่นใด ซึ่งเป็นสมรรถนะของบุคคลนั้น

วิชาชีพการพยาบาล เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคน ซึ่งต้องใช้ความรู้ ความสามารถหรือทักษะในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก ยิ่งเป็นผู้บริหารด้วยแล้วยิ่งมีความสำคัญมาก การบริหารการพยาบาลจะเป็นไปด้วยดีมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้บริหาร และโดยทั่วไปแล้ว ผู้บริหารการพยาบาลก็เหมือนกับผู้บริหารงานอื่นๆ คือ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการ การตัดสินใจ การกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร การควบคุมงาน การพัฒนาบุคคล (สุลักษณ์ มีชูทรัพย์, 2532: 56-57) และในการปฏิบัติงานของฝ่ายการพยาบาล จะต้องมีการประสานงานกับฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานบริการ ด้านสุขภาพทั้งภายในและภายนอกโรงพยาบาล การประสานงานของฝ่ายการพยาบาล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจะเกิดขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลเป็นสำคัญ เพราะหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ประสานงานและผู้บริหารหรือผู้นำที่ทำให้เกิดการประสานงาน ทั้งภายในฝ่ายการพยาบาลเองและกับฝ่ายงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง (เพลินพิศ อรรถาษิต, 2534: 3)

ไม่ว่าจะมองในแง่ใดก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของผู้บริหาร คือ ความสามารถในการที่จะทำให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นกลุ่ม เพื่อที่จะทำงานให้สำเร็จตามเวลา

ที่กำหนด ในปริมาณงานที่เพียงพอและด้วยคุณภาพที่ได้มาตรฐาน ผู้บริหารผู้นั้นก็เป็น ผู้ประสบความสำเร็จในการบริหาร (เสนาะ ดิเอวี่, 2538: 5)

การบริหารงานให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ในฐานะผู้บริหารสูงสุดในฝ่ายการพยาบาล จะต้องมีความสามารถในการบริหาร มีสมรรถนะต่างๆ ที่เหมาะสม มีคุณลักษณะและองค์ประกอบต่างๆ ที่ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ สมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ได้มีผู้ศึกษาและระบุถึงสมรรถนะที่จำเป็นของหัวหน้า ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนไว้ คือ เพชรรัตน์ เจริมรอด (2539) ศึกษาตัวประกอบสมรรถนะ ของหัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ตัวประกอบสมรรถนะ ที่สำคัญของหัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มี 8 ตัวประกอบ คือ 1) กระบวนการบริหารงาน ซึ่ง ได้แก่ การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก การวางแผน การควบคุม 2) ภาวะผู้นำ 3) การใช้เทคโนโลยีทันสมัย 4) การตลาด 5) การสนับสนุนงานการสาธารณสุข มูลฐาน 6) วิชาการและการวิจัย 7) การปฏิบัติการพยาบาล และ 8) การฝึกอบรม

ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสมรรถนะ ที่ทำให้หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้นำหรือผู้บริหารงาน เกิดขึ้นได้จากปัจจัยหลายประการ จากการศึกษาของ ปิยะนุช ประทีปทัศน์ (2540) ได้ศึกษา ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้ออำนวย และภาวะผู้นำของ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลดีเด่น โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวง สาธารณสุข ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) พบว่า ปัจจัยนำที่มีผลต่อการพัฒนา ภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล คือ ครอบครัว สถานศึกษา และสถานที่ทำงาน และ ปัจจัยเอื้ออำนวยในการขึ้นสู่ตำแหน่ง พบว่าปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ การก้าวหน้าในตำแหน่ง ความมั่นคงอาชีพ การได้รับโอกาสทำงานบริหาร มีแม่แบบที่ดี และการส่งเสริมจากผู้บังคับบัญชา ระดับสูงในการขึ้นสู่ตำแหน่ง และในการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาล ชุมชนจะต้องเกี่ยวพันกับการเป็นผู้นำ ซึ่งสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ ก็เป็นสมรรถนะด้านหนึ่ง ที่ จำเป็นสำหรับพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน (เพชรรัตน์ เจริมรอด, 2539) และเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลหนึ่ง มีประสิทธิภาพสูงกว่าอีกบุคคลหนึ่ง (สมยศ นาวิการ, 2527) นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมทั้งทาง เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์ของโลก ผู้บริหารทางการ พยาบาลยุคใหม่ จำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะสูง มีความรู้ความสามารถในเรื่องการบริหาร ธุรกิจ การเงิน การตลาด การวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำงบประมาณ (อุคมรัตน์ สงวนศิริธรรม, 2539 อ้างถึงใน ขนิษฐา กวัตรรินทร์, 2540: 3) และจะต้องสามารถปรับการบริหารงาน ให้เข้ากับ

สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถป้องกันปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่างๆ ในการบริหารรวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการบริหารงาน บริหารคน และทรัพยากรอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

แต่สภาพการณ์ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการพยาบาลมีหลายประการ ปัญหาในการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ อาจเกิดได้จากหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลส่วนใหญ่ มีความรู้และประสบการณ์ด้านบริหารงานไม่เพียงพอ ปริมาณงานในความรับผิดชอบมีมากเกินไป (นพพร การถัก, 2535: 3) และไม่ได้รับการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง (ราณี วิริยะเจริญกิจ, 2535: 3) การขาดการเตรียมตัวผู้ที่จะรับตำแหน่งผู้บริหาร ทำให้การบริหารงานไม่เป็นไปด้วยดีเท่าที่ควร เพราะขาดความรู้และความมั่นใจในการบริหารงาน (สุลักษณ์ มีชูทรัพย์, 2532: 57) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าหัวหน้าพยาบาลโดยทั่วไป ยังขาดสมรรถนะที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ซึ่งหัวหน้าพยาบาลหรือหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชนก็อยู่ในข่ายนี้ด้วยเช่นกัน (เพชรรัตน์ เจริมรอด, 2539: 2) และจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อมส่งผลให้การพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และเทคโนโลยีต่างๆ ในการวินิจฉัยโรคและรักษาโรคได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว (สมจิต หนูเจริญกุล, 2540: 30) การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อสถานบริการสุขภาพอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก (ชญาณิช ถีอวานิช, 2540: 24) การพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลได้เข้ามาอยู่ในความสนใจของผู้บริหารโรงพยาบาลมากขึ้น ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญ คือ การให้บริการอย่างมีคุณภาพ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (อาริยา สัพพะเลข, 2541: 42) การพัฒนาด้านบริการสุขภาพไม่ว่าจะเป็นในสถานบริการหรือในชุมชน บุคลากรในองค์กรทุกคน จะต้องให้ความร่วมมือร่วมใจ เพื่อให้งานต่างๆ ดำเนินไปตามเป้าหมายขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายการพยาบาลหรือกลุ่มงานการพยาบาล เป็นฝ่ายที่มีบุคลากรเป็นจำนวนมาก ฝ่ายการพยาบาลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาด้านบริการสุขภาพ ดังกล่าว หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลในฐานะผู้บริหารสูงสุดในฝ่ายหรือกลุ่มงานการพยาบาลจึงมีความสำคัญอย่างมาก ผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลจะเป็นสิ่งสะท้อนถึงสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ดังนั้น หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะสูง เพื่อให้สามารถดำเนินการต่างๆ ในความรับผิดชอบ ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

ด้วยเหตุดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล เป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากการบริหารการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ หรือสมรรถนะของผู้บริหาร ถ้าผู้บริหารการพยาบาลมีสมรรถนะในการบริหารงานหรือในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ย่อมก่อให้เกิดผลดีถึงคุณภาพในการบริหารการพยาบาล ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อคุณภาพในการดูแลรักษาที่ผู้รับบริการได้รับโดยส่วนรวมด้วย

จากสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ความสำคัญของสมรรถนะของผู้บริหาร และปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการบริหาร ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาศึกษาสมรรถนะหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน และ ความสัมพันธ์ระหว่าง ภูมิหลังของบุคคล คุณลักษณะส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน กับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อจะได้ทราบสมรรถนะที่แท้จริงในปัจจุบัน และได้ทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ผลการวิจัยที่ได้ สามารถที่จะนำไปพิจารณา เพื่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังขาด และส่งเสริมสนับสนุนสมรรถนะในส่วนที่คืออยู่แล้ว เพื่อให้หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดคุณภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน ซึ่งผลประโยชน์สุดท้ายที่แท้จริง คือ ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม ได้รับบริการที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยรวมและรายด้าน ตามการรับรู้ของตนเอง
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภูมิหลังของบุคคล คุณลักษณะส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน กับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ตามการรับรู้ของตนเอง โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ปัญหาของการวิจัย

1. สมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ตามการรับรู้ของตนเอง อยู่ในระดับใด

2. ภูมิหลังของบุคคล คุณลักษณะส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ตามการรับรู้ของตนเอง หรือไม่

แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย

ภูมิหลังของบุคคล ประสิทธิภาพการทำงานของคนมีอยู่อย่างไม่จำกัด ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะเฉพาะของงาน (เสนาะ ดิยาวี, 2538) จากการศึกษาของ เฉลิม ศรีผดุง (2540) เรื่องนักบริหารของราชการไทยในอนาคต ศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสมรรถภาพการบริหารที่จำเป็น คุณลักษณะที่จำเป็น ของนักบริหารระดับสูงที่มีประสิทธิภาพในปัจจุบันและในอนาคต (10 ปี ข้างหน้า) ปัจจัยเกื้อหนุนที่ทำให้นักบริหารระดับสูงประสบความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีความจำเป็นมากที่สุดต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพของนักบริหารระดับสูงปัจจุบันกับอนาคต คือ การมีประสบการณ์ตั้งสมความรู้ความสามารถเป็นระยะเวลายาวนาน สอดคล้องกับ สกฤตพร สังวรกาญจน์ (2529) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์การทำงานหรือระยะเวลาทำงานจะทำให้บุคคลมีโอกาเรียนรู้ ทำความเข้าใจ มองปัญหาชัดเจนถูกต้องตามความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดทักษะและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และ วณิกา ว่องวณิช (2535) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการทำงาน ความเครียดในงาน ภูมิหลัง กับความสามารถในการทำงานตามการรับรู้ของตนเอง ของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน มีความสามารถในการทำงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อายุ ในคนปกติ เมื่อมีอายุมากขึ้นระดับวุฒิภาวะจะเจริญสูงขึ้นตามวัย ประสบการณ์มากขึ้น ความคิดอ่านและการมองปัญหาจะชัดเจนถูกต้องตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น ความคิดและการกระทำจะค่อยๆเปลี่ยนไปตามวัย (ทัศนยา บุญทอง, 2529 อ้างถึงใน วณิกา ว่องวณิช, 2535)

การศึกษา เป็นขบวนการเรียนรู้ที่มีจุดหมายให้บุคคลเกิดการพัฒนา บุคคลย่อมมีความรู้ความสามารถ มีสติปัญญาในการคิดหาเหตุผลต่างๆทั้งด้านกว้างและลึกมากขึ้น ตามลำดับขั้นของการศึกษาที่สูงขึ้น (Corcoran, 1981: 147 อ้างถึงใน รุจิรา อินทรตุล, 2532) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จารุวรรณ ปัทอง (2540) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านวุฒิการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการตัดสินใจด้านการบริหารงาน ของหัวหน้าหอผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะของผู้บริหาร มีส่วนเสริมสร้างสมรรถนะของบุคคล โดยมีส่วนช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ กล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถรู้ทันสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น เป็นผู้มีไหวพริบดีและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ และจะต้องเป็นผู้มีสุขภาพกายดี มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ มีจิตใจโอปอฮ้อมอารี มีความมั่นคงในอารมณ์ และมีความซื่อสัตย์สุจริต (เฉลิม ศรีผดุง, 2540) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จารุวรรณ ปัทม (2540) ที่พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านความมั่นใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการตัดสินใจด้านการบริหารงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และลักษณะส่วนบุคคลเป็นดัชนีสำคัญที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพ (ปิยนุช ประทีปทัศน์, 2540)

สภาพแวดล้อมในหน่วยงาน เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมทำให้บุคคลสามารถพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้สูงขึ้น ได้แก่ ขนาดของโรงพยาบาล ลักษณะและสภาพการทำงานในหน่วยงาน เช่น วิธีการทำงาน การก้าวหน้าในตำแหน่งตามบันไดอาชีพ สภาพความเพียงพอของเครื่องมือเครื่องใช้ เหล่านี้มีผลต่อการแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคล (เขมมาตรี มาถึงบุญ, 2535) รวมทั้งเทคโนโลยีต่างๆ อุปกรณ์ที่ทันสมัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อที่จะทำให้สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และพบว่าปัจจัยด้านสถานที่ทำงาน เช่น ลักษณะการทำงานที่คั่งตัว ใช้ไหวพริบในการตัดสินใจสูง มีเพื่อนร่วมงานที่ดี การมีที่เลี้ยง และมีผู้บังคับบัญชาที่ชื่นชอบเป็นแบบอย่างในการทำงาน องค์กรมีลักษณะของความมั่นคงสูง มีโครงสร้างการบริหารงานและเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน บรรยากาศอบอุ่นเต็มไปด้วยความรักและไว้วางใจ งานที่ต้องใช้ความสามารถพิเศษ งานมีความก้าวหน้าสูง ประสิทธิภาพและความสามารถของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในกลุ่มผู้ร่วมงาน และการสนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจ จะมีส่วนช่วยพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำของบุคคล (Bass, 1985 อ้างถึงใน ปิยนุช ประทีปทัศน์, 2540: 27) และ การมีโอกาสดแสดงความสามารถ (ปิยนุช ประทีปทัศน์, 2540) และจากการศึกษาของ ปลายมาศ ชุนภักดี (2533) พบว่า ขนาดของโรงพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานด้านวิชาการของหัวหน้าฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นพพร การถัก (2535) พบว่า ขนาดของโรงพยาบาล เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. สมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ตามการรับรู้ของตนเอง อยู่ในระดับสูง
2. อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
3. ประสบการณ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
4. ประสบการณ์ในตำแหน่ง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
5. ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
6. ประสบการณ์ในการศึกษาอบรมเฉพาะตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
7. คุณลักษณะส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
8. ขนาดของโรงพยาบาล มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
9. การก้าวหน้าในตำแหน่งตามบันไดอาชีพ มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
10. ลักษณะและสภาพการทำงานในหน่วยงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
11. โอกาสในการแสดงความสามารถ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
12. การมีพี่เลี้ยง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาจากหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ซึ่งเป็นพยาบาลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารระดับสูงของฝ่ายการพยาบาลหรือกลุ่มงานการพยาบาล ในโรงพยาบาลชุมชน สังกัด

กระทรวงสาธารณสุข ที่เป็นโรงพยาบาลที่เปิดให้บริการตามกรอบอัตรากำลังของกระทรวงสาธารณสุข ที่มีขนาดตั้งแต่ 10 เตียงขึ้นไป และไม่เกิน 150 เตียง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 ภูมิหลังของบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการศึกษาอบรมเฉพาะตำแหน่ง

2.1.2 คุณลักษณะส่วนบุคคล

2.1.3 สภาพแวดล้อมในหน่วยงาน ประกอบด้วย ขนาดโรงพยาบาล ลักษณะและสภาพการทำงานในหน่วยงาน โอกาสในการแสดงความสามารถ การก้าวหน้าในตำแหน่งตามบันไดอาชีพ และการมีพี่เลี้ยง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีทั้งหมด 8 สมรรถนะ จากผลการศึกษาของ เพชรรัตน์ เจริมรอด (2539) คือ

- 1) สมรรถนะด้านกระบวนการบริหารงาน
- 2) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ
- 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีทันสมัย
- 4) สมรรถนะด้านการตลาด
- 5) สมรรถนะด้านการสนับสนุนงานการสาธารณสุขมูลฐาน
- 6) สมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัย
- 7) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล
- 8) สมรรถนะด้านการฝึกอบรม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ภูมิหลังของบุคคล หมายถึง ปัจจัยในอดีตจนถึงปัจจุบันที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการศึกษาอบรมเฉพาะตำแหน่ง

อายุ หมายถึง อายุในปัจจุบัน นับจำนวนเป็นปี

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิกการศึกษาสูงสุดที่ได้รับในขณะดำรงตำแหน่ง
หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นทำงานจนถึง
ปัจจุบัน นับจำนวนเป็นปี

ประสบการณ์ในตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง
หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล/หัวหน้าพยาบาล ตั้งแต่เริ่มต้นรับหน้าที่จนถึงปัจจุบัน นับจำนวนเป็นปี

ประสบการณ์การศึกษาอบรมเฉพาะตำแหน่ง หมายถึง การได้รับความรู้
อย่างเป็นทางการ ด้านการบริหารงาน เพื่อส่งเสริมความพร้อมในการรับผิดชอบงานในตำแหน่ง
หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล

คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง การแสดงออกทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม
ความคิด สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นลักษณะประจำตัวของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล
ในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามการรับรู้ของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล

สภาพแวดล้อมในหน่วยงาน หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่
ส่งเสริมทำให้บุคคลสามารถพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้สูงขึ้น ได้แก่ ขนาดของโรงพยาบาล
ลักษณะและสภาพการทำงานในหน่วยงาน โอกาสในการแสดงความสามารถ การก้าวหน้า
ในตำแหน่งตามบันไดอาชีพ และการมีพี่เลี้ยง

ขนาดโรงพยาบาล หมายถึง จำนวนเตียงที่เปิดรับผู้ป่วยตามกรอบอัตรา
กำลังที่ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงสาธารณสุข ที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ลักษณะและสภาพการทำงานในหน่วยงาน หมายถึง สิ่งแวดล้อมในสถานที่
ทำงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ได้แก่ ลักษณะ
การทำงานที่คั่งตัว ใช้ไหวพริบในการตัดสินใจสูง มีเพื่อนร่วมงานที่ดี และมีผู้บังคับบัญชาที่
ชื่นชอบเป็นแบบอย่างในการทำงาน องค์การมีลักษณะของความมั่นคงสูง โครงสร้างการบริหาร
และเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน บรรยากาศอบอุ่นเต็มไปด้วยความรักและไว้วางใจ งานที่ต้องใช้
ความสามารถพิเศษ งานมีความก้าวหน้าสูง ประสบการณ์และความสามารถของผู้บังคับบัญชาและ
ผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในกลุ่มผู้ร่วมงาน การสนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจ และ
การได้รับการสนับสนุนด้านบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งการมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย

โอกาสในการแสดงความสามารถ หมายถึง การได้รับความไว้วางใจจาก ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีโอกาสปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ และหน้าที่รับผิดชอบตามตำแหน่งงาน

การก้าวหน้าในตำแหน่งตามบันไดอาชีพ หมายถึง การได้ขึ้นสู่ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลหรือหัวหน้าพยาบาล โดยการเลื่อนระดับตามสายงาน คือ ตำแหน่งพยาบาล ประจำการ และหัวหน้างานหอผู้ป่วย หัวหน้างานอื่นในสายงานการพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาล หรือรองหัวหน้าพยาบาล โดยดำรงตำแหน่งอย่างน้อย 2 ตำแหน่งก่อนครองตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย การพยาบาล

การมีพี่เลี้ยง หมายถึง การได้รับการดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติงาน ด้านต่างๆ จากผู้บริหารในระดับที่สูงกว่า เพื่อเตรียมขึ้นสู่ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล

สมรรถนะของหัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน หมายถึง ความสามารถในการ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ รวมทั้งคุณลักษณะเฉพาะสำคัญที่จะเอื้ออำนวยให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยสมรรถนะต่างๆ 8 ด้าน คือ

- 1) สมรรถนะด้านกระบวนการบริหารงาน
- 2) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ
- 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีทันสมัย
- 4) สมรรถนะด้านการตลาด
- 5) สมรรถนะด้านการสนับสนุนงานการสาธารณสุขมูลฐาน
- 6) สมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัย
- 7) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล
- 8) สมรรถนะด้านการฝึกอบรม

สมรรถนะด้านกระบวนการบริหารงาน หมายถึง ความสามารถในการใช้ กระบวนการบริหาร ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้งานในความรับผิดชอบบรรลุ วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดระบบงาน ด้านการ อำนวยความสะดวก และ ด้านการควบคุม

สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ หมายถึง การแสดงออกของหัวหน้าฝ่ายการ พยาบาลโรงพยาบาลชุมชน ที่แสดงออกว่ามีบุคลิกลักษณะดี มีความเชื่อมั่น มีไหวพริบในการ แก้ปัญหา มีความยุติธรรม สามารถจูงใจผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน มีการแสดงออกอย่างเหมาะสม

เป็นแบบอย่างที่ดี มีความศรัทธาในวิชาชีพ มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ และสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่วิชาชีพ

สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีทันสมัย หมายถึง ความสามารถของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ที่แสดงออกว่า มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการใช้ และประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการปฏิบัติการพยาบาลและการปฏิบัติงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ

สมรรถนะด้านการตลาด หมายถึง ความสามารถของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ที่แสดงออกว่าสามารถวิเคราะห์ความต้องการการใช้บริการพยาบาลของผู้ใช้บริการ สามารถจัดรูปแบบบริการพยาบาลได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ สามารถอำนวยความสะดวกในการให้บริการ สามารถนำหลักการตลาดมาประยุกต์ใช้กับงานบริการพยาบาล และสามารถใช้มาตรฐานวัดคุณภาพการบริการพยาบาลเชิงการตลาด

สมรรถนะด้านการสนับสนุนงานการสาธารณสุขมูลฐาน หมายถึง ความสามารถของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ที่แสดงออกถึงการปฏิบัติงานและการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า และคุณภาพชีวิตที่ดี

สมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัย หมายถึง ความสามารถของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน ที่แสดงออกถึงการมีความรู้ทางวิชาการทั้งในและนอกวิชาชีพอย่างกว้างขวาง การรู้และเข้าใจภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ รวมทั้งการจัดทำเอกสารทางวิชาการและการวิจัยทางการพยาบาล เผยแพร่สู่สาธารณสุขชน และการนำผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานและการปฏิบัติการพยาบาล

สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล หมายถึง ความสามารถของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ที่แสดงออกว่า มีความชำนาญและมีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล สามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการให้การพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม สามารถแนะนำและแสดงวิธีการปฏิบัติการพยาบาลแก่บุคลากรพยาบาลอย่างถูกต้อง และให้คำแนะนำผู้ป่วยในการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองได้อย่างเหมาะสม

สมรรถนะด้านการฝึกอบรม หมายถึง ความสามารถของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ที่แสดงออกว่า สามารถส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาลทุกระดับอย่างต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านวิชาการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงพยาบาล ผู้บริหารการพยาบาล ในการนำเอาผลการวิจัยเป็นแนวคิดในการพัฒนาบุคลากร การเตรียมบุคลากรก่อนเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น